

ДРУГОЕ «Я» АНЛАЙН

(Заканчэнне.

Пачатак на 1-й стар.)

Выраблялі і цацкі для развіцця малых:

— Нашы кліенты — юрыдычныя асобы, бюджэтнікі сферы дашкольнай адукацыі — гэта цэнтры карэкцыйна-развівальнага навучання і рэабілітацыі з розных куткоў Беларусі. Попыт на прадукцыю ўпаў да нуля, але калектыў не разгубіўся, не запанікаваў, — кажа Аксана пра «час цішыні», калі з пачатку лютага сціхлі тэлефоны, «завіслі» заказы. — Напрыклад, падчас крызісу, што бушаваў у 2008-м, па розных прычынах мы не маглі рытмічна папаўняць складскія запасы імпартаваў прадукцыяй і паставілі сабе за мэту арганізаваць вытворчасць беларускіх цацак. Так і цяперашняя сітуацыя — гэта не толькі складанасці, але і магчымасці.

Са сваёй практыкі бізнес-стрэсаў — лічы, матыватараў — гамяльчанка дае параду іншым уладальнікам сваёй справы: скрупулёзна прааналізаваць сябе, кампанію, асяроддзе і зразумець, што трэба змяніць, каб стаць мацнейшымі за іншых на рынку.

Між тым яе каманда пачала працаваць у рэжыме «вярблюда»: скарацілі арэндныя плошчы, перагледзелі ўсе выдаткі, шукаюць новыя кірункі работы і пастаянна генеруюць самыя неверагодныя ідэі. Аднак, як кажа капітан каманды, сэрца гэтага невялікага прадпрыемства — швейная вытворчасць — не перастае біцца і ганяе гарачую кроў калектыву.

— З першых дзён пандэміі мы часова перапрафілявалі сваю дзейнасць. Вырасцілі запусціць лінію па пашыве бытавых ахоўных павязак. Попыт на іх быў высокі, і гэта дазволіла загрузіць нашу вытворчасць. У сярэднім у дзень адшывалі больш за дзве тысячы павязак. Каманда адміністрацыі перайшла на дыстанцыйную форму работы. Дзяўчынам-швачкам таксама прапанавалі дапамогу, каб арганізаваць для іх работу дома, але ніхто не пагадзіўся: маўляў, масак у нас хапае, санітаізеры на кожным рагу, памяшканне прыбіраюць своечасова.

Аднак попыт на бытавыя ахоўныя павязкі настолькі ўзрос, што давалося шукаць кадравы рэзерв.

— У нашай камандзе — дзве жанчыны з крытычным парашэннем слыху. Яны выдатныя майстрыхі, — з натхняючым імпэтам расказвае гамяльчанка. — Да таго ж летася мы запусцілі дабрачынны сацыяльны праект: узялі на бясплатнае навучанне кройцы і шыццо шэсць глуханнямых жанчын. Так мы хацелі даць ім магчымасць атрымаць спецыяльнасць, а сабе — падрыхтаваць кадры на будучыню.

Калі пайшлі вялікія заказы на пашыў і дастаўку павязак па краіне, прадпрыемальнік звярнулася да гамяльчан — прапанавала выказаць грамадзянскую пазіцыю і адначасова атрымаць работу.

— Гэта быў стыхійна напісаны пост у сеціве, але ж за два дні адгукнуліся тыя самыя жанчыны, якія навучаліся на бясплатных курсах, а ў дадатак, уявіце, яшчэ 40 гамяльчанак, — не тоіць захаплення Аксана.

Аформілі дэкларацыю, заключылі дагаворы папраду, вызначылі аб'ёмы пашыву павязак для кожнай швачкі:

— Наша прадукцыя задаволіла попыт прадпрыемстваў, арганізацый, прыватных кампаній і асобных пакупнікоў. Заказы былі самыя розныя. Знайшоў нас нават пакупнік з Ізраіля: дачка прасіла пашыць і даставіць ахоўныя павязкі для яе матулі, якая жыве ў Беларусі, — дзеліцца суразмоўніца.

Звярталіся па павязкі і медыкі — ім пашытае проста дарылі.

— Я разумею, што гэты кірунак работы, па сутнасці, скончыўся для нас. Шукаем іншы і чакаем новых заказаў на нашу традыцыйную прадукцыю. Але ў дачыненні да любой сваёй справы магу параіць калегам скараціць гарызонт планавання: не бойцеся мяняць планы, не мітусіцеся і не кідайце пачатае, але шукайце, якім чынам можна выкарыстаць свае рэсурсы.

Дарэчы, сама прадпрыемальнік прызнаецца, што яе каманда цяпер працуе над нечаканым праектам — гэта анлайн-школа для дзяцей. Да таго ж працягваецца актыўная работа з пачынаючымі прадпрыемальнікамі ў школе «Сацыяльны прадпрыемальнік», якую Аксана Шаўчэнка ўзначальвае. Яе выхаванцы ў лічаныя дні прапанавалі столькі ідэй па перапрафіляванні на работу анлайн, што прыемна здзівілі сваіх ментараў.

Пакаранне

для прагульшчыкаў...

Для заснавальніцы прыватнай дзіцячай студыі танца **Алены КАЗЕЛЬКА** вымушаная работа на аддаленні — гэта не пра піжамны настрой і спрадвечную пракрастынацыю. І цяпер абавязковыя высокая прычоска і адзенне для харэаграфіі, якое не надакучыць ёй, здаецца, ніколі.

— Я займаюся з дзецьмі, якім часам няма і трох гадоў, а верхняга ўзроставага парогу ў нас не існуе. Працяглыя канікулы ў школьнікаў, потым многія засталіся на самаізаляцыі, — расказвае Алена. Яна разам з бацькамі малых вырашыла, што без анлайн-заняткаў дзеці хутка страцяць форму. — Выступленні нашага калектыву — неад'емная частка кожнага свята ў Гомелі. Спадзяёмся, што так будзе і сёлета, — мы гатовыя.

У рэжыме віртуальных трэніровак тры разы на тыдзень працуюць толькі студыйцы-школьнікі. Усё разлічана на тое, каб дзеці самастойна чыталі і выконвалі заданні, калі ў бацькоў не стае магчымасці дапамагчы.

— Прыдумваю заданні, распісваю гэта ўсё, — у якасці пацвярджэння таго, што дзеці прайшлі заняткі, харэограф патрабуе даслаць хвілінныя відэаролікі: размінку, пэўныя звязкі. — Маё патрабаванне, будзеце смяяцца, — розныя шкарпэткі ў дзяцей, каб не падманвалі і займаліся штодзень. Абавязкова — форма: заплесціся акуратна, каб не было спакусы ставіцца да гэтага проста як да гульні.

Дадаткова кожны з дзяцей атрымаў творчае заданне: прыдумаць сваю кампазіцыю — танцавальную імправізацыю пад класічны музычны матэрыял у незвычайных аранжыроўках. Алена так рыхтуе сюрпрыз для бацькоў. Гэта як сачыненне напісаць: што я рабіў дома ва ўмовах самаізаляцыі. Вынік прадэманструюць пасля на справаздачным канцэрце для бацькоў.

— Мае дзяўчаты па кавалачку здымаюць сваю хатнюю рэпетыцыю і адсылаюць мне. Я кожнай потым тэлефаную, даю рэкамендацыі, звяртаю ўвагу на памылкі, — расказвае харэограф і прызнаецца, што асобныя бацькі ўсё ж такі адмовіліся ад такога фармату навучання танцам. Іх дзеці пакінулі студыю. Аднак ёсць і такія бацькі, якія захапіліся выкананнем дамашняга задання разам з дзецьмі настолькі, што самі танцуюць перад экранам.

Яны шчыра дзякуюць і за ўменне зрабіць правільную «кошку», пацягнуцца, і за ранішнія размінкі, якія, прызнаюцца, дысцыплінуюць

не толькі дзяцей, але і дарослых.

— Мы ўжо вызначылі, што тэрмін у эфіры анлайн — максімум 25 хвілін, — раіць харэограф. — Калі больш, то траціцца ўвага, няма ні выніку, ні аддачы. Цяпер распрацоўваю па-

добныя, толькі гульнявыя праграмы для малых.

Паралельна Алена Казелька кіруе самадзейным народным калектывам «Віда» пры Гомельскім гарадскім цэнтры культуры. Маладая змена гартуецца з выпускнікоў яе дзіцячай студыі. На прыкладзе сваёй прыватнай справы Алена расказвае, як плануе аднаўляць работу ў дзіцячых групах і як яна спраўлялася з выплатай арэнднай платы, калі заняткі не праводзіліся:

— На працягу мінулага месяца былі абвешчаны арэндныя канікулы. Пры гэтым, наколькі я ведаю, усе гомельскія педагогі-харэографы цяпер знізілі сваю аплату на 30%. Бо, вядома, ніхто не возьме за заняткі анлайн поўны кошт, як раней. Паступова планую пераходзіць да «жывых» заняткаў з невялікімі гру-

«У дачыненні да любой сваёй справы магу параіць калегам скараціць гарызонт планавання: не бойцеся мяняць планы, не мітусіцеся і не кідайце пачатае, але шукайце, якім чынам можна выкарыстаць свае рэсурсы».

памі дзяцей. З астатнімі паралельна працягнем анлайн-трэніроўкі.

На пытанне, чаму навучыў яе новы нечаканы фармат работы, харэограф шчыра кажа: зразумела, як цяпер караць прагульшчыкаў:

— Ніякіх больш вылікаў з абанементаў. Ім давядзецца адпрацаваць дома, зняць на тэлефон трэніроўку і даслаць відэаадпрацоўку.

Затое для сябе яна ўпершыню за апошнія гады знайшла час перагледзець усе найноўшыя метадыкі на міжнародных танцавальных сэрвісах. На гэта раней ніколі не хапала часу.

— Спісала сшытак, раблю канспекты для будучых урокаў, — дзеліцца педагог. — Аднак цалкам пераканалася, што гаджэт ніколі не заменіць настаўніку вучня, а вучню настаўніка. Вельмі цяжка, калі доўга не бачыш сваіх дзяцей, а для самых маленькіх гэта цяжэй удвая. Так што цяпер мы ў рэжыме «назапашвання абдымашак».

Злавіць

правільную злосць...

Маладая прыватная справа гомельскага трэнера па фітнесе **Святланы ХАРУЖАЙ** падчас вымушанай самаізаляцыі «стрэліла» ў лічаныя дні. Колькасць пакупнікоў яе анлайн-прадукту павысілася ў разы. Цяпер шматлікія калегі-трэнеры, што страцілі кліентаў у фітнес-цэнтрах, закідаюць яе пытаннямі і просьбамі навучыць — як?

Маючы за плячыма дыплом педуніверсітэта, навуковую ступень і «пасведчанне» фітнес-інструктара, доўгі час Святлана працавала на асноўнай рабоце ва ўстанове адукацыі. Паралельна вяла кліентаў у фітнес-цэнтры. Потым пайшла вучыцца зноў — у ГДУ імя Ф. Скарыны закончыла аддзяленне «Фізічная аздаруленчая культура». Стала інструктарам-метадыстам.

Летася вырашыла запусціць свой бізнес-праект, разлічаны на навучанне аздаруленчай гімнастыцы анлайн. Марыла працаваць з тымі, хто жыве ў розных кутках планеты.

— Я зразумела, што трэба авалодаць самымі найноўшымі тэхналогіямі трансляцыі заняткаў. Пайшла змена гартуецца з выпускнікоў яе дзіцячай студыі. На прыкладзе сваёй прыватнай справы Алена расказвае, як плануе аднаўляць работу ў дзіцячых групах і як яна спраўлялася з выплатай арэнднай платы, калі заняткі не праводзіліся:

— На працягу мінулага месяца былі абвешчаны арэндныя канікулы. Пры гэтым, наколькі я ведаю, усе гомельскія педагогі-харэографы цяпер знізілі сваю аплату на 30%. Бо, вядома, ніхто не возьме за заняткі анлайн поўны кошт, як раней. Паступова планую пераходзіць да «жывых» заняткаў з невялікімі гру-

— Я ведала, што калі доўга буду вырашацца, то ніколі не змагу нешта стварыць сваё. Я выпусціла на рынак так званую «свіню» — інтуітыўны прадукт, але да мяне на анлайн-трэніроўкі прыйшло не менш за 500 чалавек. Паралельна працягвала працаваць з дзяўчатамі ў зале. Мая мэтавая аўдыторыя — маладыя маці, якія не маглі даць рады з жывоцікам пасля родаў. Я скаманавала ўласную метадыку, дзе прафесійна спалучыла практыкаванні, якія даследавала ў сваіх навуковых работах ва ўніверсітэце, — расказвае трэнер.

Аднойчы Святлана ўсталывала ў зале камеру і пачала трансляваць у сеціве трэніроўку сваіх дзяўчат. Да эфіру падключыліся самыя розныя жанчыны. Працаваць у такім фармаце ўсім так спадабалася, што больш на «жывыя» заняткі ніхто з гэтай групы не прыйшоў.

Цяпер па сродках відэаканферэнцыі трэніруюцца нават сем'ямі. Спажывыцы фітнес-прадукту Святланы — у асноўным жанчыны розных рэгіёнаў Расіі і Беларусі. Але ёсць прыхільнікі таксама з бліжняга і далёкага замежжа. Гамяльчанка ўпэўнена, што работа анлайн зрабіла яе новым чалавекам: эфіры на ўвесь свет выціскаюць «інфармацыйную вяду» з тлумачэнняў, вучаць быць больш адкрытым, цаніць кожную гадзіну ў сутках, а таксама загартоўваюць характар.

Наталля КАПРЫЛЕНКА, фота з архіваў герайн.

Рух ад сэрца

МУЗЫКА СУПРАЦЬ COVID

Дванаццаць з паловай гадзін бесперапыннага вяшчання, каля 30 выканаўцаў, музыкантаў і іншых медыйных асоб з розных краін свету, прамае трансляцыя праз інтэрнэт і радыёстанцыі і, што самае галоўнае, не толькі маральная падтрымка, але і канкрэтная, адрасная матэрыяльная дапамога, якая накіроўвалася найпрост на дабрачынны рахунак Віцебскай абласной клінічнай бальніцы. Так прайшоў другі дабрачынны анлайн-марафон #БеларусьБезCovid у падтрымку беларускіх медыкаў, зладжаны прадзюсарскім цэнтрам «Спамаш» пры падтрымцы Міжнароднай тэлерадыёкампаніі «Мір».

Перадаючы адно аднаму эстафету, свае найлепшыя хіты і свежыя песні выконвалі масцітыя і маладыя беларускія артысты — Аляксандр Саладуха, Алена Ланская, Іскуі Абалян, Аляксей Хлястоў, гурт VAL, лідар гурта «Палац» Алег Хаменка, Іван Зданюк, беларускі дзяржаўны ансамбль «Песняры», Саша Захарык, гурты «Радзіхвалія», «Тэні-Толкай», «Дзядзька Ваня», Яўген Селязнёў, Саша Нема, Вітал Варанко, Вольга Плотнікава, Кірыл Гуд і многія іншыя. Марафон падтрымалі і іншыя медыйныя асобы, у тым ліку вядомыя спартсмены — Вадзім Дзевятоўскі, Марына Арамасова, Дар'я Домрачава.

Што да лічбаў, то яны здзівілі нават саміх арганізатараў. Другі музычны анлайн-марафон стаў рэкордным не толькі па працягласці, але і па выніковасці — амаль штогадзіну на рахунак Віцебскай абласной бальніцы паступала некалькі тысяч беларускіх рублёў, юрыдычныя асобы і звычайныя слухачы пералічвалі грошы і набывалі спецыяльныя касцюмы і сродкі індывідуальнай абароны для медыкаў. Агульны аб'ём дапамогі шпіталю складае ўжо 40 619 рублёў — і гэта, пагадзіцеся, важкі і патрэбны дадатак да нашага агульнага «дзякуй» на адрас тых, хто на пярэднім краі барацьбы з небяспечнай хваробай.

Натхнёныя поспехам, арганізатары анансавалі, што напярэдадні Дня Перамогі, 8 мая, у 12 гадзін дня на каналах «Спамаш» і МТРК «МІР» стартуе трэці дабрачынны (і ўжо з упэўненасцю можна сказаць, што міжнародны) анлайн-марафон #БеларусьБезCovid, адрасная дапамога ад якога будзе накіравана для сталічнай 10-й бальніцы. Акрамя таго, упершыню спецыялістамі РНПЦ трансфузіялогіі і медыцынскіх біятэхналогій будзе абвешчаны анлайн-збор даных добраахвотнікаў, якія хацелі б стаць донарамі плазмы для лячэння хворых на каранавірус.

Вікторыя ЦЕЛЯШУК.